C/2024/1575

5.3.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru Diplomatická činnost EU v oblasti klimatu

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2024/1575)

Zpravodaj: **Stefano MALLIA**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	25. 1. 2023
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
	stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Vnější vztahy
Přijato v sekci	28. 9. 2023
Přijato na plenárním zasedání	14. 12. 2023
Plenární zasedání č.	583
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	203/2/2

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor EHSV znovu zdůrazňuje, že současná klimatická krize má nyní existenční charakter, a vyžaduje proto okamžitá, skutečná a odvážná opatření. Již nelze jen nečinně přihlížet. Zaměstnavatelé, odbory a občanská společnost v tom mají jasno a jsou stejného názoru.

1.2. Pokud jde o diplomatickou činnost v oblasti klimatu, je EHSV pevně přesvědčen, že cesta vpřed vede přes její povýšení na stěžejní činnost v oblasti vnějších věcí a zahraniční politiky EU. Diplomatická činnost v oblasti klimatu je ve své podstatě preventivní a víceúrovňová diplomacie.

1.3. EHSV oceňuje dosud vykonanou práci a chválí EU za její úlohu „lídra-mediátora“ v mezinárodních jednáních o klimatu, v nichž spojila vedoucí úlohu a mediaci při utváření mezinárodních opatření v oblasti klimatu, jež zahrnují jak příčiny (zmírňování), tak důsledky (přizpůsobování) změny klimatu. Aby však EU byla v této úloze důvěryhodná a vzešla z ní posílena, musí nejen stanovit ambiciózní cíle, ale také jich účinně dosáhnout.

1.4. Aby se EU stala hlavní hybnou silou připravující podmínky pro dosažení klimatické neutrality, potřebuje nový, spolehlivý a důvěryhodný strategický plán, který by uzpůsobil její diplomatickou činnost v oblasti klimatu současné geopolitické situaci a cílům udržitelného rozvoje (OSN). Tato strategie by měla stanovit krátkodobé i dlouhodobé priority a konkrétní činnosti pro různé subjekty EU s cílem začlenit opatření v oblasti klimatu do všech oblastí vnější činnosti, včetně bezpečnosti a obrany, obchodu, investic, dopravy, migrace, rozvojové spolupráce, finanční a technické pomoci, kultury a zdraví. Měla by také obohatit soubor nástrojů diplomatické činnosti v oblasti klimatu o nové iniciativy zaměřené nejen na zvýšení ambicí v oblasti klimatu, ale také na sdílení zkušeností a osvědčených postupů EU, jakož i nákladů a přínosů klimatické a spravedlivé transformace.

1.5. EHSV důrazně prosazuje širší pohled na evropskou diplomatickou činnost v oblasti klimatu zahrnující řadu různých opatření, do jejichž provádění jsou zapojeny nejen státní, ale i nestátní subjekty. Evropská diplomatická činnost v oblasti klimatu musí zohledňovat úlohu občanské společnosti, soukromých zúčastněných stran, podniků a odborů a co nejlépe ji využívat. Tvorba politik, které budou snadno přijatelné a proveditelné, umožní diplomatické činnosti v oblasti klimatu těžit z řešení nalezených na jiných úrovních (např. na regionální a místní úrovni), jakož i z lepšího provádění, které bude možné sdílet externě. Občanská společnost a soukromý sektor hrají v diplomatické činnosti v oblasti klimatu významnou úlohu, a pokud mají k dispozici náležitou podporu a legislativní rámec, mohou předávat osvědčené postupy svým zahraničním partnerům.

1.6. V zájmu posílení výše uvedeného EHSV připomíná své návrhy na zřízení sítě občanské společnosti pro diplomatickou činnost v oblasti klimatu a na posílení domácích poradních skupin. EHSV je přesvědčen, že by EU měla učinit změnu klimatu strategickou prioritou v rámci diplomatických dialogů a iniciativ, které probíhají na různých fórech a s různými partnery.

1.7. Ještě před konferencí COP 28 bude muset evropská diplomatická činnost v oblasti klimatu zajistit úspěch dvou nezbytných iniciativ. Zaprvé, na základě významného příspěvku EU ke zřízení fondu pro kompenzaci ztrát a škody na konferenci COP 27 by EU měla i nadále usilovat o jeho účinné fungování. Zadruhé, vzhledem k tomu, že na konferenci COP 28 proběhne závěrečný krok globálního hodnocení Pařížské klimatické dohody, a s vědomím toho, že dnešní globální závazky k dosažení cílů Pařížské dohody nestačí, měla by EU zmobilizovat veškeré své úsilí a prostředky s cílem přesvědčit ostatní země, aby aktualizovaly své cíle pro rok 2030, podpořily je skutečnými kroky a lépe využily všechna dostupná řešení.

2. **Cíl tohoto stanoviska**

2.1. Cílem tohoto stanoviska je poskytnout celkový pohled EHSV na problematiku diplomatické činnosti v oblasti klimatu. Stručně řečeno, diplomatická činnost v oblasti klimatu vymezuje změnu klimatu jako jeden z prvků politiky vnější činnosti a zdůrazňuje, že je třeba začlenit cíle v oblasti klimatu a řešit klimatická rizika na nejvyšší diplomatické úrovni a v rámci všech tematických oblastí politiky.

2.2. EHSV chce zaujmout postoj jako instituce, aby vyjádřil názor organizované občanské společnosti EU na zásadní úlohu, kterou hraje diplomatická činnost v oblasti klimatu při provádění Pařížské klimatické dohody a plnění závazku EU dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality.

3. **Obecné připomínky**

3.1. Od vydání první zprávy EU o změně klimatu a mezinárodní bezpečnosti („Solanova zpráva“ z roku 2008 ([1])), v níž byla změna klimatu výslovně označena za multiplikátor hrozeb pro bezpečnost a stabilitu na celém světě, považuje EU změnu klimatu za téma politiky vnější činnosti a vypracovala koncepci diplomatické činnosti v oblasti klimatu a soubor diplomatických nástrojů ke zvýšení ambicí v oblasti klimatu na celém světě. Zatímco původně se tato koncepce vztahovala k jednotlivým zemím, byl přístup k diplomatické činnosti v oblasti klimatu rozšířen tak, aby zahrnoval úlohu nestátních subjektů a různých sítí mezi zeměmi i uvnitř zemí při zvyšování ambicí v oblasti klimatu.

3.2. EU tedy sehrála významnou úlohu „lídra-mediátora“ ([2]), když spojila vedoucí úlohu a mediaci při utváření mezinárodních opatření v oblasti klimatu, jež zahrnují jak příčiny (zmírňování), tak důsledky (přizpůsobování) změny klimatu. Vytvoření strategických aliancí díky intenzivní diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu přispělo mimo jiné k uzavření Pařížské klimatické dohody z roku 2015. Celkově EU dosáhla značného pokroku, když v mezinárodních vztazích posílila svou pozici lídra, který si uvědomuje problémy spojené s klimatem, čímž posílila svou měkkou sílu a mezinárodní vliv ([3]). Pozitivní vývoj v tomto směru zahrnuje průběžnou aktualizaci strategických dokumentů týkajících se této problematiky, jmenování poradce *hors classe* pro diplomatickou činnost v oblasti klimatu v rámci Evropské služby pro vnější činnost a pořádání každoročního týdne diplomatické činnosti v oblasti klimatu, jehož součástí jsou koordinované aktivity různých subjektů, včetně delegací EU ve třetích zemích. EHSV k tomuto úsilí přispívá tím, že se podílí na organizaci schůzí domácích poradních skupin, které posilují obchodní partnerství se stranami mimo EU založené na ekologickém, spravedlivém a udržitelném hospodářském růstu, a posiluje úlohu občanské společnosti v těchto procesech.

3.3. Nové výzvy pro diplomatickou činnost EU v oblasti klimatu přineslo zahájení Zelené dohody pro Evropu v roce 2019. Zelená dohoda pro Evropu je v celosvětovém měřítku dosud nejambicióznějším plánem provádění Pařížské dohody, který si klade za cíl dekarbonizaci do roku 2050 a současně se zavazuje k ochraně a obnově přírody a zajištění spravedlivé transformace, při níž nebude nikdo opomenut. Tato strategie, jejímž cílem je udržitelná transformace hospodářství EU, nevyhnutelně ovlivní geopolitiku ([4]). Přijetím právního rámce EU pro klima a legislativního balíčku „Fit for 55“ se ambice Zelené dohody pro Evropu staly právně závaznými a účinnými. Tyto revidované vnitřní politiky EU, které stanoví ambicióznější cíle v oblasti klimatu, změní vztahy s klíčovými zeměmi dodávajícími energii a se zeměmi produkujícími suroviny nezbytné pro využití obnovitelných zdrojů energie a pro čisté technologie; budou mít rovněž dopad na obchodní a investiční modely, zejména prostřednictvím mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích.

([1]) https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/reports/99387.pdf.

([2]) S. Oberthür (2016) „Where to go from Paris? The European Union in climate geopolitics“, *Global Affairs* (https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/23340460.2016.1166332).

([3]) Tento pokrok je shrnut ve studii, kterou si vyžádal výbor AFET a která byla zveřejněna v roce 2021: D. Tanzler, D. Ivleva, T. Hausotter, *EU climate change diplomacy in a post-COVID-19 world*, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/653643/EXPO_STU(2021)653643_EN.pdf).

([4]) M. Leonard, J. Pisani-Ferry, J. Shapiro, S. Tagliapietra a G. Wolff (2021), „The geopolitics of the European Green Deal“, *Policy Contribution* 04/2021, Bruegel.

3.4. I kdyby se Evropa do roku 2050 stala klimaticky neutrální, rozhodně to nebude stačit k dosažení cíle Pařížské dohody, jímž je zmírnění globálního oteplování, neboť emise EU v současné době představují méně než 10 % celosvětových emisí skleníkových plynů. Největší výzvou z hlediska diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu je tedy přesvědčit ostatní země, aby zvýšily své ambice v oblasti klimatu, rychle dekarbonizovaly svá hospodářství a vypracovaly konkrétní politiky k dosažení těchto ambicí a zároveň podporovaly ty nejzranitelnější, a vytvořit konstruktivní podmínky pro rychlejší ekologickou a spravedlivou transformaci prostřednictvím mobilizace svých partnerských sítí a posílení své diplomatické kapacity.

3.5. Vzhledem k obrovským výzvám v oblasti energetické bezpečnosti, kterým v současné době čelíme, je závažnost opatření v oblasti klimatu přinejmenším dočasně oslabena. I když se EU po pandemii COVID-19 rozhodla nastartovat ekologickou transformaci, válka na Ukrajině a následná energetická krize ovlivnily krátkodobé priority v některých členských státech. V těch tak došlo k odkladu postupného ukončení využívání uhlí nebo dokonce k realizaci investic do nových těžebních aktivit v oblasti fosilních paliv za účelem uspokojení energetických potřeb. Taková opatření vysílají třetím zemím matoucí signály, které ospravedlní zpoždění při jejich vlastní transformaci. Je zapotřebí větší důslednost při urychlování ekologické transformace, což je zdůrazněno v plánu na rychlé snížení závislosti na ruských fosilních palivech (REPowerEU).

3.6. Úspěch diplomatické činnosti v oblasti klimatu do značné míry závisí na rozhodnutích EU na poli vnitřní politiky v oblasti klimatu. V zájmu zachování důvěryhodnosti musí EU nejen stanovit ambiciózní cíle, ale také jich účinně dosáhnout. Je nezbytné si uvědomit, že i kdyby byly současné cíle splněny, nejsou opatření EU dostatečná k tomu, aby se zvyšování teploty udrželo v rámci meze 1,5 °C. EU musí prokázat ochotu odpovídajícím způsobem zvýšit své ambice, uznat vlastní nedostatky, projevit skutečnou vůli učit se od jiných zemí a současně sdílet osvědčené postupy a zkušenosti. Soudržnost politik EU v oblasti klimatu napříč různými odvětvími má navíc zásadní význam pro zajištění soudržného a jednotného přístupu k řešení problémů spojených se změnou klimatu a pro další posílení důvěryhodnosti EU jako globálního lídra v oblasti klimatu. Přijetím tohoto holistického přístupu může EU podpořit prostředí opravdové spolupráce, posílit celosvětové úsilí v boji proti změně klimatu a účinně reagovat na její naléhavé výzvy.

3.7. Rok 2023 je pro mezinárodní systém v oblasti klimatu kritickým rokem. Na konferenci COP 28 proběhne třetí a závěrečný krok globálního hodnocení Pařížské klimatické dohody, což je proces hodnocení provádění této dohody. Tento krok má zásadní význam pro posouzení společného pokroku světa na cestě k dosažení účelu dohody a jejích dlouhodobých cílů. Dosud předložené vnitrostátně stanovené příspěvky však nepovedou k čistému snížení emisí v souladu s cílem 1,5 °C. EU musí mobilizovat svou partnerskou síť s cílem dosáhnout konsensu ohledně závazku k postupnému úplnému ukončení využívání fosilních paliv a urychlení postupného ukončení využívání uhlí v celosvětovém měřítku. Za tímto účelem by EU měla prokázat vlastní důvěryhodnost a své odhodlání realizovat ekologickou transformaci tím, že sladí svou energetickou politiku s cíli v oblasti klimatu. To může pomoci nasměrovat příští generaci vnitrostátně stanovených příspěvků.

3.8. Někteří významní producenti emisí podpořili ambiciózní plány v oblasti klimatu, které nejsou zcela v souladu s jejich mezinárodními závazky. Součástí zákona USA ke snížení inflace je komplexní balíček opatření v oblasti klimatické politiky, který pomůže tomuto druhému největšímu producentovi emisí CO_2 po Číně splnit jeho cíl v oblasti klimatu pro rok 2030. Mělo by to však být také důvodem k vážným obavám, neboť dotace na technologie šetrné ke klimatu, které zahrnují požadavky na místní obsah, budou mít rušivé účinky, a tudíž donutí konkurenty, zejména EU, jít stejnou cestou. Boj proti změně klimatu by se neměl zvrhnout ve válku o dotace. Je třeba usilovat spíše o spolupráci než o konfrontaci. Stejně tak je třeba řešit dotace na fosilní paliva.

4. **Konkrétní připomínky**

EU jako hlavní hybná síla připravující podmínky pro dosažení klimatické neutrality

4.1. EHSV je přesvědčen, že by EU měla učinit změnu klimatu strategickou prioritou v rámci diplomatických dialogů a iniciativ, které probíhají na různých fórech a s různými partnery.

4.2. EHSV je přesvědčen, že by EU měla prosazovat (a znovu zavést) diplomatickou činnost v oblasti klimatu jako stěžejní politiku ve svých zahraničních vztazích a vnějších věcech. Vzhledem k tomu, že změna klimatu se stává stále důležitějším faktorem migrace a dalších jevů, je zcela zřejmé, že ve velmi blízké budoucnosti bude mít mnoho vnějších problémů, kterým budou EU a její členské státy čelit, kořeny v klimatické nerovnováze. Diplomatická činnost v oblasti klimatu by proto měla být povýšena a stát se jádrem všech diplomatických vztahů, do nichž by se měla plně integrovat, a poskytnout tak EU účinný a smysluplný nástroj, který by jí umožnil zůstat v čele světové diplomacie.

4.3. Aby se EU stala hlavní hybnou silou připravující podmínky pro dosažení klimatické neutrality, potřebuje nový, spolehlivý a důvěryhodný strategický plán, který by přizpůsobil její diplomatickou činnost v oblasti klimatu současné geopolitické situaci. Tato strategie by měla stanovit krátkodobé i dlouhodobé priority a konkrétní činnosti pro různé subjekty EU s cílem začlenit opatření v oblasti klimatu do všech oblastí vnější činnosti, včetně obchodu, investic, dopravy, migrace, rozvojové spolupráce, kultury a zdraví.

4.4. EU může obohatit soubor nástrojů diplomatické činnosti v oblasti klimatu o nové iniciativy zaměřené nejen na zvýšení ambicí v oblasti klimatu, ale také na sdílení zkušeností EU a řešení rizik souvisejících s klimatem. EU má povinnost sdílet s ostatními zeměmi své odborné znalosti a vědomosti v oblasti snižování emisí uhlíku, včetně systému obchodování s emisemi (ETS) a energeticky účinných technologií, a uznat zásadní význam obnovitelných zdrojů energie pro zvýšení energetické bezpečnosti.

Holistický přístup k boji proti změně klimatu

4.5. EHSV prosazuje holistický přístup k boji proti změně klimatu. Na změnu klimatu pohlíží nejen jako na environmentální problém, který vyžaduje technická řešení nebo řešení týkající se chování, ale také jako na sociální problém, jehož řešení zahrnují hospodářské, politické, kulturní a institucionální změny. Některá z těchto řešení mají potenciál transformovat společnost způsoby, které by řešily řadu problémů souvisejících se změnou klimatu a budováním odolnosti, mimo jiné chudobu a nerovnost, nedostatek potravin, nedostatek vody, úbytek biologické rozmanitosti a zdravotní krize. Řešení těchto problémů mohou zároveň přispět ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně. Z tohoto důvodu by diplomatická činnost v oblasti klimatu měla být nedílnou součástí zastřešující strategie, v souladu se závazky EU týkajícími se dosažení cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

Diplomatická činnost v oblasti klimatu a obchodní dohody

4.6. EU musí uznat, že je důležité, aby se svými ambiciózními cíli v oblasti klimatu a diplomatickou činností v této oblasti sladila i obchodní politiky. To vyžaduje komplexní přístup, který zajistí celkové snížení emisí, a nikoli jejich externalizaci, jak tomu bylo v minulosti. Podporou udržitelnosti a začleněním klimatických hledisek do obchodních dohod může EU podpořit globální rámec, který bude hnací silou ochrany životního prostředí a nízkouhlíkových postupů. Je naprosto nezbytné, aby do těchto dohod byly začleněny spravedlivé obchodní postupy, čímž by se následně snížil únik uhlíku ([5]) a zabránilo se přemisťování průmyslových odvětví s vysokými emisemi do zemí s méně přísnými předpisy v oblasti životního prostředí. Má-li být EU úspěšným světovým lídrem v úsilí na poli změny klimatu, jedná se o zásadní aspekt.

Zelená dohoda pro Evropu a její důsledky pro diplomatickou činnost EU v oblasti klimatu

4.7. Evropská komise a Evropská služba pro vnější činnost by měly zmapovat a analyzovat geopolitické dopady a příležitosti provádění Zelené dohody pro Evropu s přihlédnutím k současným vnitřním a vnějším výzvám a jejich dopadu na občanskou společnost. Musíme prozkoumat geopolitické dopady Zelené dohody pro Evropu na podnikatelské subjekty a zintenzivnit dialog o obchodních příležitostech a rizicích souvisejících se změnou klimatu.

4.8. Účinné vnitřní provádění Zelené dohody pro Evropu zvyšuje kredibilitu EU a tedy i její možnosti ovlivňovat a inspirovat ostatní k vypracování podobných ekologických akčních plánů. EU by proto měla posílit koordinaci mezi aktéry EU – členskými státy i orgány a institucemi – v zájmu sladění jejich příslušných politik s cíli v oblasti klimatu a urychlení vnitřních opatření k provádění Zelené dohody pro Evropu. Měla by být zajištěna lepší koordinace s ministerstvy zahraničních věcí členských států, které by měly být motivovány k tomu, aby své zahraniční záležitosti sladily s požadavky v oblasti klimatu a cíli Zelené dohody pro Evropu.

4.9. Komplexnější řešení než jednotlivé politiky nabízejí spíše balíčky opatření zaměřené na naplňování Zelené dohody. EU může hrát důležitou úlohu tím, že bude poskytovat technickou pomoc a budovat kapacity pro přípravu regionálních akčních plánů (například zelené dohody pro Středomoří v rámci evropsko-středomořské spolupráce, zelené dohody pro africké, karibské a tichomořské státy v rámci partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy a EU nebo zelené dohody pro jihovýchodní Evropu v rámci procesu spolupráce s jihovýchodní Evropou) a podporovat spravedlivý přechod ke klimatické neutralitě do roku 2050.

([5]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Slučitelnost obchodní politiky EU se Zelenou dohodou pro Evropu (Úř. věst. C 429, 11.12.2020, s. 66).

4.10. Ne všechny země mají potřebné finanční a technologické kapacity nebo možnost budovat kapacity nezbytné pro to, aby se mohly vydat stejnou cestou. EU by měla jít v čele a rozvíjet možnosti v oblasti infrastruktury, financování a správy prostřednictvím mobilizace veřejných a soukromých finančních zdrojů s cílem pomoci partnerským a sousedním zemím zvládat dopady Zelené dohody pro Evropu, podporovat jejich hospodářskou diverzifikaci, utvářet plány spravedlivé transformace a podporovat projekty v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a řízení rizik, aby tak mohly rizikům nestability klimatu předcházet a tato rizika snižovat.

Modrá dohoda pro Evropu ([6])

4.11. EHSV se domnívá, že vodohospodářská krize je skutečností, kterou je třeba řešit jak na úrovni EU, tak na mezinárodní úrovni. Tuto krizi je třeba řešit se stejnou naléhavostí a úsilím jako krizi klimatickou. Obě tyto krize spolu totiž vzájemně souvisejí. EHSV vyzývá k vytvoření modré dohody pro EU jako samostatné strategické priority. To bude vyžadovat, aby se UE jasně ujala vůdčí úlohy na evropské i mezinárodní úrovni.

4.12. EHSV vyzývá ke zřízení evropského střediska pro vodu s mezinárodním dosahem, jež může státům poskytovat pomoc v otázkách vodního hospodářství, a to zemím, které se nacházejí v evropském sousedství, i jiným. Toto středisko by mělo prezentovat případy vynikající spolupráce a poskytovat politická doporučení a pomáhat tak naplňovat cíle politiky týkající se modré dohody.

Konference COP 28 a mezinárodní dohody

4.13. EU sehrála klíčovou úlohu ohledně průlomového rozhodnutí o zřízení fondu pro kompenzaci ztrát a škody na konferenci COP 27 v Šarm aš-Šajchu. Hlavní výzvou v příštím roce bude zprovoznění tohoto fondu a zajištění jeho finanční kapitalizace. Aby byl zajištěn trvalý úspěch tohoto projektu, musí být hlavním cílem diplomatické činnosti EU v oblasti klimatu mobilizace finančních prostředků na ztráty a škody.

4.14. Boj proti změně klimatu není jen otázkou zmírňování emisí CO_2; zahrnuje celou řadu různých opatření týkajících se zejména přizpůsobování, vodního hospodářství, úbytku biologické rozmanitosti a znečištění, k nimž bude v mnoha případech lepší přistupovat synergicky, aby se zajistila ochrana těch nejzranitelnějších. Opatření na ochranu a obnovu přírody v EU a na celém světě s podporou EU, v souladu s celosvětovým rámcem pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu a prováděním Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, mohou být přínosná z hlediska zmírňování změny klimatu i přizpůsobování se této změně.

4.15. Cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje do roku 2030, které EHSV podpořil v předchozích stanoviscích, uznávají, že všechny tyto cíle spolu souvisejí, a stanoví celosvětový plán zahrnující nejen naléhavou otázku klimatu, ale i další nezbytné cíle v oblasti hospodářské a sociální udržitelnosti. V této souvislosti může být EU platným partnerem pro ostatní země díky tomu, že bude poskytovat odborné znalosti, vědomosti, osvědčené postupy a technologie, jež napomohou dosažení cílů udržitelného rozvoje, a že vytyčí cestu vpřed.

Víceúrovňová diplomatická činnost v oblasti klimatu

4.16. Diplomatická činnost v oblasti klimatu má více úrovní. Vztahuje se nejen na tradiční diplomacii mezi státy, ale také na zapojení dalších diplomatických aktérů, jako jsou regiony, města, podniky, odbory, akademická obec a vědečtí odborníci. Všechny tyto subjekty působící na nižší než celostátní úrovni mají potenciál stát se hybateli změn a činiteli klimatické transformace. EHSV je přesvědčen, že občanská společnost by měla hrát zásadní úlohu při společném vytváření ambiciózních a účinných politik v oblasti klimatu v Evropě i na celém světě. EU musí jít příkladem a umožnit strukturovanou účast občanské společnosti, včetně žen a mladých lidí, na tvorbě politik v oblasti klimatu a vybízet ostatní státy, aby při přípravě svých opatření v oblasti změny klimatu uplatňovaly podobně participativní a inkluzivní přístup.

4.17. Mezinárodní spolupráce a koordinace v oblasti klimatu lze dosáhnout také prostřednictvím různých sítí zahrnujících místní orgány, sociální partnery a občanskou společnost. EHSV navrhuje, aby byla koncepce diplomatické činnosti v oblasti klimatu uvedena do praxe jako prostředek k podpoře dialogu a posílení spolupráce v otázkách změny klimatu na všech úrovních mezi jednotlivými zeměmi i uvnitř nich, přičemž musí být plně zohledněno uplatňování lidských práv na mezinárodní úrovni. EU má potenciál rozšířit klimatické dialogy o tom, jak podporovat klimatickou neutralitu a jak jsou v EU plněny cíle spravedlivé transformace a zeleného oživení.

([6]) Stanovisko EHSV – zastřešující stanovisko „Výzva k vypracování modré dohody pro EU“ (Úř. věst. C, C/2024/878, 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/878/oj).

4.18. Diplomatická činnost v oblasti klimatu by měla podporovat mezigenerační perspektivu chránící potřeby a práva budoucích generací. Strategie a politiky musí být navrženy tak, aby zajistily jejich dobré životní podmínky a udržitelnou budoucnost. Kromě toho je velmi důležité uznat zásadní úlohu mladých lidí při tvorbě politik v oblasti klimatu a nové perspektivy, inovativní myšlenky a pevné odhodlání, které vkládají do řešení klimatické krize. Posílení postavení mladých lidí jako aktérů diplomacie a podpora jejich účasti v mezinárodních sítích může vést k účinné spolupráci a podnítit transformační opatření směřující k udržitelnějšímu světu.

4.19. EU by měla prokázat vedoucí postavení tím, že bude informovat nejen o hrozbách a příležitostech spojených se změnou klimatu, ale také o nákladech a přínosech opatření v oblasti klimatu, a tím, že vytvoří příznivé prostředí pro změnu. EHSV upozorňuje na návrh na vytvoření sítě občanské společnosti pro diplomatickou činnost v oblasti klimatu, který podpořil ve svých předchozích stanoviscích ([7]). Navrhuje rovněž zapojit zúčastněné strany, které ovlivňují postavení změny klimatu v rámci politické agendy, jako jsou sdělovací prostředky, průmysl a občanská společnost obecně. Síla spolupráce napříč různými obory a odvětvími přinese lepší výsledky a posune diskusi k realizaci řešení.

4.20. EHSV vybízí orgány EU, aby navrhly a podpořily iniciativy pro nové participativní a inkluzivnější systémy, které by umožnily přeshraniční společné navrhování řešení souvisejících s klimatem.

V Bruselu dne 14. prosince 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru

Oliver RÖPKE

([7]) Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: „Fit for 55“: plnění klimatického cíle EU pro rok 2030 na cestě ke klimatické neutralitě (Úř. věst. C 275, 18.7.2022, s. 101).